

QVÆSTIO MEDICA.
CARDINALITIIS DISPUTATIONIBVS DISCVTIENDA
MANE. IN SCHOLIS MEDICORVM. DIE IOVIS XXIII. MARTII.

M. IACOBO COVSINOT, DOCTORE MEDICO MODERATORE.

An phlebotomia die critico, crism imminentem remoratur?

ORBOS omnes natura non sanat, non recta victus ratio, sed maioribus sepe indiget auxilijs, venæ sectione aut purgatione. Alterutram cum præscribere paras, fac memineris cam fore, ut *ἀσος*, si tempestiue vsurpetur; sic *ἄγος*, si temerè. Sed celebrandi remedijs opportunitas eximie præceps, lubrica ac momentanea, *ἡ χαρὰ ὀφείλει*. Vix propterea Medicus singulas officij sui partes satis explebit, nisi diligenter & serio in eam curam incumbat, atque se *πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ διαμαρτυρίας* præstet. In decernendis maioribus præsidijs caueat studiosè ne temeritate vllâ abripiatur: hoc ne contingat, merulofusius agere & ægrorantis securitati imprimis consulere debet. Salus ægri suprema lex esto. Periculi faciendi tentandique gratiâ generosa hæc expectari, nefas morte piandum. Vt in bello, sic in medendo, bis peccare vix licet: nec longè abest ab homicidij crimine, quisquis (prudens sciensque an imprudens nihil refert, imperitia culpæ annumeratur) in hominis salutem peccat. Sæpè fit, vt alterutrum præsidium depellendo morbo satis sit, nonnunquam vtriusque par obijciatur necessitas, quo tempore præstatâ venæ sectione auspicari.

D rectè medendum dierum obseruatio non parùm confert, modò non ex ephemeride mathematicâ, & inefficaci siderum schematismo, fictitijsue signorum & planetarum *ἀναποσιών*, si diis placet, vel in scilicium viribus, sed ex Hippocraticæ doctrinæ apotelemas eruat. Dierum alij indicant, iudicant alij: idem tamen possunt esse indices iudicijque, fausti & funesti, seruare & interimere. Iudices siue *κρίσιμοι* sunt septenarij omnes ad quadragesimum, vii. xiv. acutiorum terminus, xx. xxxvi. xxxiv. xl. A quadragesimo vicenarij, lx. lxxx. c. cxx. Hinc languet vis dierum criticorum. Hos omnes impares esse, potentiusque & frequentius decernere profitemur. Febris si alio quàm impari die dimiserit, *ἡσυχία*. At quid iplis criticis futurum sit, prænunciant *ἐπίδροι*, nec esse quicquam potest criticum, nisi significatum. Ciles tamen frequenter videre est diebus intercalarijs siue prouocatorijs, paroxysmi vehementia & humoris *ποροεργασίας* orgasmò. Alij dies vacui sunt & medicinales, nec iudicant, nec indicant, nec prouocant, & exhibendo cathartico creduntur aptiores. Vnde verò vis diebus illis influat, æquè obscurum est ac reciprocus Euripi motus, licet criticus Galeni mensis probabilitate non delitueat.

T enim natura, vtpotè morborum medicatrix, siquidem sui potens sit, collectam intus plethoram aut cacochymiam, ipsa moru interiori & suo vacuat expurgatue; interdum *ἡ ἐκκρίσις*, hæmorrhagiâ insigni, copioso sudoris vel vrinæ profluvio, aluiua deiectione vel vomitu; interdum *ἡ ἀποθέρσις*, vtpotè in cutim, quæ cum sit totius corporis emissarium, minore periculo humores excipit morbificos, *ἀποκρίσεις* nunquam repellendos. Stans id negotium conficitur temporibus *καὶ ἐν περιόδῳ τῆς ἡμέρας*, variâque est pro varietate dierum morbiq; temporum naturæ actio. Contingunt iudicationes abortiuæ & insidiosæ, si ante legitimum tempus humor viam vi sibi faciat; hæmorrhagia in acutis iuuat, sed non omnis, quarto die obueniens spem deludit; in casu diarrhœa opitulatur, sed non initio morbi; febres biliosas soluit & iterus, modò ne ante diem septimum emicet. Vno verbo, iudicatoria ne statim appareant. Contingunt iudicationes dimidiatæ & parum fide, si quid intus retinetur & relinquitur; quæ relinquuntur, recidivas facere solent. At perfectæ sunt & salutares, si Augræ itabulum ritè perpurgetur, id est, si materia morbifica die critico, præuentibus coctionis signis, cum euphoriâ & *ἀλγος τῆς περιόδου* vacuetur. Hinc nullus recidiue metus, vt neque vllus mortis in ipsa morbi declinatione.

T plurimum refert quo tempore natura excretionem aggrediat, sic & quo Medicus per alterutrum generosum vacationem: sed vtriusque minimè par ratio est. Nam purgationis, quæ humorum suâ qualitate molestorum vacuatio est, opportunitatem morbi tempora potissimum insinuant, quæ concoctione, non certo dierum numero definiuntur. Concocta quæ natura non excreuit, ars tutò vtiliterque excernit. Cruda vt per initia, medicari non licet. Securè *Ἀγύπτῳ*, apud quos ante quartum diem Medicis vetitum erat mouere, secus si quid moliebantur, suo ipsorum periculo moliebantur, nullâ alioqui dierum determinatione soliti, & prudenter quidem, *συμμαχῶν*. At nitendi sanguinis idoneum & commodum tempus in acutis, est morbi principium, constantibus viribus sed oppressis, nec semper expectatâ alimenti assumpti coctione, aut præmisso enemate vel ecoprotico. Licetne etiam post quartum morbi diem? Fuit hic error veterum, nunquam vtiliter post hoc tempus mitti, quod iam spatio ipso materia & exhausta sit & corpus corruptum, vt detractio imbecillum id facere possit, non possit integrum. Frustrâ. Quocunque die, etiam critico, etiam vicesimo, sanguinis educendi scopi occurrunt, non verebimur salutare hoc præsidium vsurpare, Hippocratem imitati, qui Anaxionem pleuriticum, sectâ octauo morbi die cubiti venâ, *καὶ τὸ δολέντις lateris* haud dubiè, vt in omni pleuritide par est, ex Orci faucibus eripuit atque in vitam reuocauit.

E purgans medicamentum decernat, fateor dies criticos obitare posse, eosque propterea sacros censer, religiosos & nefastos. Fateor quoque reuocari nos ab exhibendo cathartico, si natura aliquam humoris morbifici excretionem moliat. Sed phlebotomiz necessitatem nulla talis siue critici diei siue imminentis crislis religio remorari potest, si mancipari adhuc causis morbificis natura, & sub alterutris plenitudinis pondere gemere vidatur. Hoc libet intelligere, si inchoata, non perfecta & constantia coctionis signa apparuerint: si toto morbi decursu grauiâ malignâque superuenerint, si morbi species, magnitudo dubiam duorum antagonistarum pugnam obscuram quæ naturæ victoriam faciant. In hoc discrimine non dubitabit Medicus, illo ipso die, etiam critico, *ἡσυχία* (absit vtrâ lipothymiam vnquam hoc tenet) repetere. Concedo instare crism, sed parùm laudabilem & fœlicem, *ἀπαλῶς, ἀπαισῶς, καὶ ὑπόδιν*: venæ sectio tantùm abest vt illam remoraturâ sit, quin potius accelerabit, promouebit, perficiet. Leuatâ enim parte oneris naturâ, procuratâ meatuum libertate, contemperatâ febrili flammâ, calor narius alieni (qui puræ dinitis parens, non propterea specie distinctus) restictione recreatus, inchoatûm pepasmi opus absoluet, apparatusque humorem *ἀρίστως καὶ τὰς ἐκείας καὶ ἀνελκυστὶς καὶ ὁλοκέρως* per loca legentatur conferentia excernet.

Ergo phlebotomia die critico, crism imminentem non remoratur. 160.

Proponebat Lutetiæ SEBASTIANVS RAINSSANT, Campanus. Anno R. S. H. M. DC. XXVIII.